

**Darba uzdevums: piektais uzaicinājums
iesniegt priekšlikumus**

iniciatīvai *Urban Innovative Actions*

16.09.2019.–12.12.2019.

Saturs

1	Ievads	3
2	Atbilstīgās iestādes — kas var iesniegt pieteikumu	4
2.1	Pirmā kategorija:	5
2.2	Otrā kategorija	7
2.3	Kopīgās prasības atbilstīgajām pilsētas pašvaldības iestādēm	8
3	Piektā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus tematiskais segums	9
3.1	GAISA KVALITĀTE	10
3.2	APRITES EKONOMIKA.....	14
3.3	KULTŪRA UN KULTŪRAS MANTOJUMS	16
3.4	DEMOGRĀFISKĀS IZMAIŅAS	18
4	Finansējuma princips.....	21
5	Projekta izstrāde un attīstība	22
5.1	Partnerība iniciatīvā <i>Urban Innovative Actions</i>	22
5.2	Projekta darbības	24
5.3	Budžeta pozīcijas un attaisnotie izdevumi.....	24
5.4	Papildu apsvērumi: publiskais iepirkums, revīzija un valsts atbalsts	25
6	Pieteikuma iesniegšanas process	26
7	Atlases process	27
7.1	Atbilstības pārbaude	27
7.2	Stratēģiskais novērtējums.....	29
7.3	Operatīvais novērtējums.....	30
7.4	Novērtējuma punktu skaitīšanas sistēma	30
8	Kā iegūt palīdzību	30
9	Galvenie datumi	31

1 Ievads

Kā minēts ERAF regulas 8. pantā¹, Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) var atbalstīt novatoriskas darbības pilsētu ilgtspējīgas attīstības jomā. Šajā satvarā Eiropas Komisija ir uzsākusi iniciatīvu *Urban Innovative Actions (UIA)*, lai identificētu un pārbaudītu jaunus risinājumus, kas paredzēti ar pilsētu ilgtspējīgu attīstību saistītu jautājumu risināšanai un ir svarīgi Eiropas Savienības līmenī.

Iniciatīvas *UIA* galvenais mērķis ir nodrošināt pilsētas pašvaldības iestādēm visā Eiropā telpu un resursus, lai tās pārbaudītu drosmīgas un nepierādītas idejas savstarpēji saistītu problēmu risināšanā un veiktu eksperimentus, kā tās darbojas sarežģītajā reālajā dzīvē. Atbalstāmajiem projektiem ir jābūt novatoriskiem, kvalitatīviem, jātiek izstrādātiem un īstenotiem, iesaistot galvenās ieinteresētās personas, jābūt vērstiem uz rezultātu un nododamiem tālāk.

Pilsētas pašvaldības iestādēm būtu jāizmanto iniciatīvas *UIA* sniegtā iespēja iet tālāk par “parastiem projektiem” (kurus var finansēt no “tradicionālajiem” finansējuma avotiem, tostarp ERAF pamatprogrammām) un jāuzņemas risks pārvērst vērienīgas un radošas idejas prototipos, ko var pārbaudīt reālos pilsētas apstākļos. Citiem vārdiem sakot, *UIA* var atbalstīt izmēģinājuma projektus, kas ir pārāk riskanti, lai tos finansētu no parastajiem finansējuma avotiem, jo tie ir ļoti novatoriski un eksperimentāli.

Iniciatīvas *UIA* kopējais ERAF budžets ir apmēram EUR 372 miljoni.

UIA projekti tiks atlasīti, laika posmā no 2015. līdz 2020. gadam izmantojot ikgadējos uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus par vienu vai vairākām Komisijas ierosinātajām tēmām. Viens projekts var saņemt ne vairāk kā EUR 5 miljonus lielu ERAF līdzfinansējumu. Projekts jāīsteno ne ilgāk kā 3 gadu periodā². *UIA* projektu budžetiem ideālais apjoms nav noteikts. Tomēr iespējamība, ka tiks atbalstīti nelieli projekti (t. i., kuru ERAF finansējuma pieprasījums ir līdz EUR 1 miljonam), var būt samazināta, jo varētu būt grūtības pierādīt, ka tajos paredzētās darbības ir pietiekamas jēgpilnu secinājumu iegūšanai. Savukārt projektiem, kas ietver būtiskas ieguldījumu izmaksas, jo īpaši īstenošanas perioda beigās, būtu jāpierāda, ka izmaksas atbilst mērķim un ir pienācīgi pamatotas.

---

¹ Regula par Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ES) Nr. 1301/2013:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32013R1301>

² Ārkārtējos un pamatotos gadījumos projektus var pagarināt ne vairāk kā par 1 gadu (plašāku informāciju skatīt *UIA* vadlīnijās).

Iniciatīva UIA ir Eiropas Komisijas instruments, un to netieši pārvalda Eiropas Komisijas (EK) Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts. Lai īstenotu šo iniciatīvu, Komisija par pilnvaroto vienību (Entrusted Entity – EE) ir noteikusi Odefransas³ reģionu. Iniciatīvas pārvaldības vajadzībām ir izveidots Pastāvīgais sekretariāts (PS)⁴.

Ar šo darba uzdevumu pilnvarotā vienība uzaicina atbilstīgās iestādes iesniegt projektu priekšlikumus piektā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā. Šim uzaicinājumam iesniegt priekšlikumus ir piešķirts paredzamais budžets EUR 50 miljonu apmērā.

Šajā dokumentā ir izklāstītas prasības un process, kas jāievēro saistībā ar piekto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus. Tas jāskata kopā ar UIA pamatnostādņēm un norādījumiem par pieteikuma veidlapu, kas ir publicēti UIA tīmekļa vietnē un atjaunināti piektā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā.

2 Atbilstīgās iestādes — kas var iesniegt pieteikumu

UIA 2. pantā noteikts, ka uz atbalstu UIA projektu īstenošanai var pieteikties tālāk minētās iestādes.

- Pirmā kategorija: Jebkura pilsētas pašvaldības iestāde vietējā administratīvajā vienībā, kas atbilstoši urbanizācijas līmenim ir definēta kā pašvaldība, pilsēta vai priekšpilsēta, kurā ir vismaz 50 000 iedzīvotāju.
- Otrā kategorija: Jebkura pilsētas pašvaldības iestāžu asociācija vai grupa vietējās administratīvajās vienībās, kas atbilstoši urbanizācijas līmenim ir definētas kā pašvaldība, pilsēta vai priekšpilsēta, kuru kopējais iedzīvotāju skaits ir vismaz 50 000 iedzīvotāju; tās var būt arī pārrobežu asociācijas vai grupas, asociācijas vai grupas dažādos reģionos un/vai dalībvalstīs.

Pieteikuma veidlapu UIA uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā var iesniegt tikai atbilstīgās pilsētas pašvaldības iestādes, kas definētas Deleģētā akta 2. pantā.

Vietējo administratīvo vienību (Local Administrative Unit — LAU) definīcija, kā arī klasifikācija atbilstīgi urbanizācijas līmenim⁵ un iedzīvotāju skaita rādītāji ir pamatoti uz informāciju, kas sniegta UIA

---

³ Bijušais Ziemeļfrancijas-Padekalē reģions

⁴ Informācija par Pastāvīgo sekretariātu un tā kontaktinformācija atrodama šeit:

<http://www.uia-initiative.eu/en/about-us/meet-team>.

⁵ Vietējo administratīvo vienību un urbanizācijas līmeņa definīcijas ir pieejamas šeit:

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units>; http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Degree_of_urbanisation

atbilstības tabulā “EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR&PT_POP2017” (2018)⁶. Lai gan Eurostat ir publicējis jaunāku atbilstības tabulu, tajā nav iekļauta informācija par visām ES dalībvalstīm; tā ir iekļauta tikai **UIA atbilstības tabulā “EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR & PT_POP2017” (2018)**. Tāpēc UIA Pastāvīgais sekretariāts šo tabulu izmantos kā galveno atsauces dokumentu atbilstības pārbaudei. Lai pierādītu savu atbilstību un sniegtu informāciju par LAU, kas ietilpst to administratīvajā teritorijā, un par iedzīvotāju skaita rādītājiem, pieteikuma iesniedzēji tiek aicināti atsaukties uz šo atbilstības tabulu. Tomēr gadījumā, ja jaunākās Eurostat tabulas vai jauni rādītāji no valstu statistikas iestādēm uzrāda būtiskas izmaiņas pieteikuma iesniedzēja atbilstības situācijā (piemēram, LAU, ko agrāk uzskatīja par laukiem, tagad tiek uzskatīta par pilsētu atbilstīgi urbanizācijas līmenim), pieteikuma iesniedzējs tiek stingri aicināts pirms iesniegšanas sazināties ar PS, lai vēlreiz pārbaudītu to atbilstības situāciju.

Sīkāka informācija par pilsētas pašvaldības iestāžu atbilstību ir sniegta tālākajās sadaļās.

2.1 Pirmā kategorija:

- Pašvaldības/pilsētas padomes, kuru administratīvās robežas ir viena LAU. Šajā gadījumā LAU ir klasificēta kā pašvaldība, pilsēta un priekšpilsēta atbilstīgi urbanizācijas līmenim (kods 1 un/vai 2 atbilstības tabulā — kolonna Urbanizācijas līmenis) un tajā ir vismaz 50 000 iedzīvotāju.
- Pašvaldības/pilsētas padomes, kuru administratīvās robežas ietver vairākas LAU. Tādas ir pašvaldības/pilsētas padomes Portugālē, Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Grieķijā un Latvijā, kur Eurostat sniegtā LAU definīcija neatbilst pašvaldībām/pilsētas padomēm, bet pašvaldībām pakļautām vienībām (pagastiem) vai statistiskām vienībām (vēlēšanu apgabaliem). Šajā gadījumā pašvaldība/pilsētas padome var būt atbilstīga tikai tad, ja tajā ir 50 000 iedzīvotāju un ja lielākā daļa (vairāk nekā 50 %) iedzīvotāju dzīvo LAU, kas klasificētas kā pašvaldības, pilsētas vai priekšpilsētas saskaņā ar urbanizācijas līmeni (kods 1 un/vai 2 atbilstības tabulā — kolonna Urbanizācijas līmenis).
- Organizētas aglomerācijas, kas ir pilsētas pašvaldības iestāžu asociācija/grupa un atbilst tālāk minētajiem kritērijiem.

---

⁶ UIA atbilstības tabulu “EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR&PT_POP2017” (2018) var lejupielādēt no attiecīgās uzaicinājuma lapas UIA tīmekļa vietnē. Lūdzu, ņemiet vērā, ka šī tabula tika izveidota īpaši 5. uzaicinājumam, pamatojoties uz informāciju Eurostat atbilstības tabulā “LAU – NUTS 2016, ES-28 un EBTA / pieejamās kandidātvalstis” (2018) un Eurostat atbilstības tabulā “LAU – NUTS 2016, ES-28 un EBTA / pieejamās kandidātvalstis” (2017). Tāpēc, lūdzu, ņemiet vērā, ka attiecībā uz FR un PT izklājlappā ir divas cilnes, savukārt attiecībā uz pārējām dalībvalstīm informācija tiek konsolidēta vienā cīlnē katrai valstij.

- Valsts tiesību aktos tās ir oficiāli atzītas kā vietējās pašvaldības līmenis (atšķirībā no reģionālā un provinces līmeņa), nosakot pašvaldības/pilsētas padomes pienākumu iestāties par pašvaldību augstāka līmeņa organizācijā (tāpēc šajā kategorijā netiek iekļautas asociācijas, kas tiek veidotas brīvprātīgi, īpašam mērķim un/vai uz noteiktu laiku).
- Tajās ietilpst tikai pašvaldības/pilsētas padomes (tāpēc šajā kategorijā netiek iekļautas asociācijas, kas ietver citas institūcijas, piemēram, universitātes, tirdzniecības palātas un citas).
- Tām ir īpašas valsts tiesību aktos noteiktas kompetences, ko deleģē iesaistītās pašvaldības, tajās politikas jomās, kuras ir būtiskas *UIA* projektam. Asociācijas tiek aicinātas sniegt precīzu atsauci uz valsts tiesisko regulējumu. Organizētai aglomerācijai ir ekskluzīvas izstrādes un īstenošanas kompetences politikas jomās, kuras ir būtiskas *UIA* projektam.
- Tām ir īpaša politiska (ar iesaistīto pašvaldību netiešu pārstāvību) un administratīva (specializēts personāls) struktūra.

Tālāk ir minēti organizētu aglomerāciju piemēri iniciatīvas *UIA* satvarā.

- Francija: *Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération, Communautés de Communes un Etablissements Publics Territoriaux*
- Itālija: *Città Metropolitane* un *Unione di Comuni*
- Vācija: *Landkreise*
- Spānija: *Mancomunidades* un *Area Metropolitana Barcelona*
- Apvienotā Karaliste: apvienotās iestādes
- Portugāle: *Comunidades Intermunicipais (CIMs)*

Eiropas teritoriālās sadarbības grupējums (ETSG), kurā partnerības veido tikai pilsētas iestādes (kā definēts iepriekš), kuru kompetencē ir politikas izstrāde un īstenošana attiecībā uz *UIA* uzaicinājumu, tiek uzskatīts par organizētām aglomerācijām, tāpēc tās var piemērot *UIA* uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus satvaru kā galvenās vai asociētās pilsētu iestādes. ETSG, kuru partnerības ietver citas organizācijas (piem., dalībvalstis, reģionālās iestādes, asociācijas, augstskolas u. c.) netiek uzskatītas par organizētām aglomerācijām, un tās nevar pieteikties kā galvenās vai asociētās pilsētu iestādes,

tomēr tās var pievienoties kā piegādes partneri priekšlikumā, ko iesniegusi atbilstīga pilsētas iestāde.

7

Iniciatīvas *UIA* satvarā par organizētu aglomerāciju tiek uzskatīta viena pilsētas iestāde, kas pārstāv visas iesaistītās pašvaldības/pilsētas padomes. Tādēļ projekta priekšlikumā, ko iesniedz organizēta aglomerācija, tai jābūt norādītai kā galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei.

Lai apstiprinātu organizēto aglomerāciju atbilstību, PS pārbaudīs, vai kopējais iedzīvotāju skaits ir vismaz 50 000 un vai lielākā daļa (vairāk nekā 50 %) iedzīvotāju dzīvo aglomerācijā ietilpstošajās *LAU*, kas ir klasificētas kā pašvaldības, pilsētas vai priekšpilsētas saskaņā ar urbanizācijas līmeni.

2.2 Otrā kategorija

Neviena pilsētas pašvaldības iestāžu asociācija (pilsētas pašvaldības iestāžu, teritoriālo paktu, attīstības apgabalu un tamlīdzīgas valsts/reģionālās asociācijas), kā arī atsevišķas pilsētas pašvaldības iestādes, kuras nav oficiāli noslēgušas sadarbības līgumus, bet vēlas iesniegt pieteikumu iniciatīvas *UIA* satvarā, nevar pieteikties kā atsevišķa pilsētas pašvaldības iestāde.

Tām kā galvenā pilsētas pašvaldības iestāde (*GPPi*) ir jānorāda viena no iesaistītajām pašvaldībām/pilsētas padomēm, un pārējās ir jāuzskaita kā saistītās pilsētas pašvaldības iestādes (*SPPi*).

Visām iesaistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm (galvenajai un saistītajām), lai tās būtu atbilstīgas, ir jābūt atzītām par *LAU* un klasificētām kā pašvaldībām, pilsētām vai priekšpilsētām saskaņā ar urbanizācijas līmeni. Ja pilsētas pašvaldības iestāžu administratīvajās robežās ietilpst vairāk nekā viena *LAU*, urbanizācijas līmeņa definēšanai piemēro tos pašus noteikumus, kas aprakstīti iepriekš šajā sadaļā.

Pieteikuma veidlapas iesniegšanas brīdī attiecībām starp *GPPi* un *SPPi* nav nepieciešams oficiāls statuss. Ja priekšlikums tiek apstiprināts un atbalstīts, *UIA PS* nosūtīs galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei partnerības nolīguma veidni, kas īstenošanas posma pirmajos mēnešos jāparaksta visiem

---

⁷ Lai saņemtu sīkāku informāciju par galvenās un saistīto pilsētas pašvaldības iestāžu un piegādes partneru lomu un pienākumiem, pieteikumu iesniedzēji var skatīt šī darba uzdevuma 5.1. sadaļu, kā arī *UIA* pamatnostādņu 2.1. sadaļu.

iesaistītajiem partneriem (galvenajai un saistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm un piegādes partneriem).

Iepriekšējā pieredze liecina, ka gadījumos, kad atsevišķus projektus iesniedz tādas pilsētu asociācijas vai grupas bez organizētas aglomerācijas statusa, kurās ir apvienojušās vairāk nekā trīs teritoriāli attālas pilsētas pašvaldības iestādes, pastāv risks zaudēt saskaņotību un rodas grūtības sasniegt jēgpilnus rezultātus. Tāpēc pilsētas pašvaldības iestāžu asociācijām un/vai grupām (bez organizētas aglomerācijas statusa), kuras vēlas iesniegt pieteikumu, ir jābūt teritoriāli piegulošām, kā arī jācenšas ierobežot iesaistīto saistīto pilsētas pašvaldības iestāžu skaitu.

N.B.: Tikai šī piektā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā un tikai attiecībā uz priekšlikumiem, kas attiecas uz tematu “Demogrāfiskās izmaiņas”, pilsētas pašvaldības iestādes, kuras **EUROSTAT atzīst par LAU, bet ir klasificētas kā lauku teritorijas atbilstoši to urbanizācijas līmenim, izņēmuma kārtā var tikt iesaistītas tikai kā saistītās pilsētas pašvaldības iestādes (SPPi)**. Tas ir paredzēts, lai veicinātu saikni starp pilsētām un laukiem, kas īpaši attiecas uz šo tematu. Lai pilnībā ievērotu Deleģētajā aktā noteiktās prasības, LAU, kas ir klasificētas kā lauku teritorijas atbilstoši to urbanizācijas līmenim, nevar norādīt kā *GPPI* (un tāpēc nevar iesniegt projektu priekšlikumus), un to iedzīvotājus nevar ņemt vērā, lai sasniegtu minimālo robežu — 50 000 iedzīvotāju. Iedzīvotāju minimālo robežu nodrošina *GPPI* un — visbeidzot — pārējās *SPPi*, ko Eurostat klasificē kā pašvaldības, pilsētas un/vai priekšpilsētas saskaņā ar to urbanizācijas līmeni.

2.3 Kopīgās prasības atbilstīgajām pilsētas pašvaldības iestādēm

Papildus iepriekš izklāstītajiem principiem attiecībā uz katru konkrēto atbilstīgo pilsētas pašvaldības iestāžu kategoriju visām atbilstīgajām pilsētas pašvaldības iestādēm iniciatīvas *UIA* satvarā tiek piemēroti tālāk minētie principi.

- Visas pilsētas pašvaldības iestādes atrodas kādā no ES dalībvalstīm.
- Pieteikuma veidlapu saskaņā ar uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus iniciatīvai *UIA* drīkst iesniegt tikai iepriekš uzskaitītās atbilstīgās iestādes. Pieteikuma veidlapa, ko iesniedz piegādes partneris, netiek atzīta par atbilstīgu.
- Pilsētu pašvaldības iestādes (kā definēts iepriekš) projekta priekšlikumā var uzskaitīt tikai kā galvenās un/vai saistītās pilsētu pašvaldības iestādes. Piegādes partneru kategorija tiek paturēta tikai tām institūcijām un/vai organizācijām, ko *UIA* iniciatīvas satvarā neatzīst par pilsētu pašvaldības iestādēm.

- Pilsētas pašvaldības iestāde vai organizēta aglomerācija var būt iesaistīta tikai vienā projekta priekšlikumā saskaņā ar katru uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus (arī tad, ja šie projektu priekšlikumi tiek iesniegti par dažādām tēmām vienā un tajā pašā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus). Šis noteikums attiecas arī uz *SPPI* (pašvaldība var būt iesaistīta tikai vienā projekta priekšlikumā neatkarīgi no tā, vai tā ir *GPPI* vai *SPPI*).
- Pilsētas pašvaldības iestādes, kas jau saņem atbalstu apstiprinātā projektā saskaņā ar iniciatīvu *UIA* iepriekšējā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā, nevar iesniegt jaunu pieteikuma veidlapu par to pašu tēmu visā šīs iniciatīvas darbības laikā.

Aģentūras un uzņēmumi (piemēram, enerģijas/atkritumu pārvaldības, ekonomiskās attīstības, tūrisma veicināšanas un citās jomās), kas pilnīgi vai daļēji pieder pašvaldībai/pilsētas padomei, netiek uzskatīti par *LAU*, tāpēc nevar tikt atzīti par atbilstīgām pilsētas pašvaldības iestādēm. Taču šīs organizācijas var būt iesaistītas partnerībā kā piegādes partneri (sīkāka informācija par piegādes partneru lomu un pienākumiem ir sniegta šī darba uzdevuma 5.1. sadaļā, kā arī *UIA* pamatnostādņu 2.1. sadaļā).

Kā minēts iepriekšējos punktos, *UIA* PS par galveno rīku, lai pārbaudītu atbilstību atbilstības kritērijiem, izmantos izklājlapas ***UIA* atbilstības tabulu “EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR&PT_POP2017” (2018)**. Tāpēc pretendentiem tiek stingri ieteikts pirms pieteikuma veidlapas aizpildīšanas pārbaudīt izklājlapu un veikt atbilstības pašnovērtējumu.

Ja ir nepilnības, nekonsekvence vai rodas šaubas par tabulā iekļauto datu interpretāciju, pretendentiem tiek stingri ieteikts pirms pieteikuma veidlapas aizpildīšanas un iesniegšanas sazināties ar *UIA* PS.

Ja atbilstības pārbaudes veikšanas laikā nav skaidrs, vai pieteikuma iesniedzējs atbilst atbilstīga kandidāta statusam, *UIA* PS atbilstības noteikšanai sazināsies ar attiecīgajiem partneriem, tostarp *Eurostat*.

3 Piektā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus tematiskais segums

Komisija ir nolēmusi tēmas, kuras pilsētas pašvaldības iestādes var risināt ar iniciatīvas *UIA* palīdzību, cieši saskaņot ar tēmām, kas ir noteiktas ES pilsētprogrammas satvarā. Turklāt Eiropas Komisija varētu ierosināt tā dēvētos “transversālos tematus”, kas neietilpst pilsētu darba kārtības tēmu sarakstā, bet attiecas uz galvenajām pilsētproblēmām (piemēram, demogrāfiskajām izmaiņām).Turklāt katrā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus iniciatīvai *UIA* tiks ietverts ierobežots tēmu skaits.

Piektajā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus pieteikuma iesniedzēji var iesniegt projektu priekšlikumus par tālāk minētajām tēmām.

- Gaisa kvalitāte
- Aprites ekonomika
- Kultūra un kultūras mantojums
- Demogrāfiskās izmaiņas

Pilsētas pašvaldības iestādes, kas iesniedz pieteikumus saskaņā ar *UIA* uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, tiek lūgtas izvēlēties tikai vienu no ierosinātajām tēmām. Tomēr, tā kā efektīvai identificēto problēmu risināšanai jāizstrādā integrēta pieeja, pieteikuma veidlapā pretendentiem ir iespēja aprakstīt saistību ar citām tēmām un politikas jomām un to ārējo ietekmi.

Kā jau minēts, Komisija vēlas saņemt projektus, kuros tiek piedāvāti radoši, novatoriski un ilgtspējīgi risinājumi dažādām identificētajām problēmām. Tā kā *UIA* būs arī jaunu ideju laboratorija, Komisija vēlas iedrošināt veikt jaunus eksperimentus, kuru pamatā ir dažādās jomās gūtā pieredze. Tādēļ Komisija ir centusies pārāk stingri nenoteikt iesniedzamo projektu veidus.

Projektam kopumā ir jāatbalsta ERAF tematiskie mērķi un ieguldījumu prioritātes. Taču *UIA* projekti, kas sekmē 8.–10. tematisko mērķu īstenošanu (t. i., ir vairāk koncentrēti uz sociālo aspektu), var saņemt atbalstu, ja izpildās tālāk minētie nosacījumi.

- Projekta laikā iegūtās zināšanas var uzskatīt par efektīvu ieguldījumu ERAF tematisko mērķu un ieguldījumu prioritāšu īstenošanā.
- Projekts nav pārāk koncentrēts uz darbību, kas vairāk attiecas uz Eiropas Sociālo fondu (ESF).

Jāpatur prātā, ka projektu priekšlikumu atlases un projektu īstenošanas laikā ārkārtīgi svarīga ir papildināmība un sinerģija ar citām Savienības finansējuma programmām un politiku. Lemjot par to, kurus projektus atbalstīt, iniciatīvas *UIA* Atlases komiteja centīsies novērst jebkādu dublēšanos.

Tālākajās sadaļās ir sīki aprakstītas visas četras *UIA* piektā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus tēmas.

3.1 GAISA KVALITĀTE

Tēmu vispārējā definīcija un konteksts

Neraugoties uz ievērojamo progresu pēdējos gadu desmitos, apkārtējā gaisa piesārņojums joprojām ir viens no ES priekšlaicīgas nāves cēloņiem, kas katru gadu Eiropas Savienībā izraisa vairāk nekā 390 000 priekšlaicīgas nāves gadījumu paaugstinātā smalko daļiņu, slāpekļa dioksīda un ozona līmeņa dēļ. Gaisa piesārņojums turpina kaitēt arī ekosistēmām, jo vairāk nekā puse ES teritorijas ir pakļauta pārmērīgai slāpekļa izgulsnēšanai (eitrofikācijai) un ozona koncentrācijai. Tas negatīvi ietekmē bioloģisko daudzveidību, samazina ražu un rada citus materiālus zaudējumus.

ES vides politikas uzmanības centrā ir tīra gaisa politikas satvara izstrāde un īstenošana, kas nostiprina valsts, reģionālo un vietējo politiku attiecībā uz tiem gaisa kvalitātes problēmu aspektiem, kurus dalībvalstis nevar efektīvi vai lietderīgi atrisināt pašas saviem spēkiem. Tāpat ES politiku mērķis ir īstenot Eiropas Savienības starptautiskās saistības gaisa piesārņojuma jomā, kurās galvenie dalībnieki ir iedzīvotāji, lai kopīgi izstrādātu, īstenotu un integrētu vides aizsardzības prasības, piemēram, rūpniecības, būvniecības, pilsētplānošanas un izstrādes, enerģētikas, transporta, pilsētu lauksaimniecības un lauksaimniecības nozarēs. Skatīti, kas ilustrē apkārtējā gaisa piesārņojuma nozīmīgumu, ir atrodami [šeit](#).

Pilsētu pašvaldības iestāžu nozīme un loma

Pilsētu pašvaldības iestādes vislabāk spēj īstenot vietējos pasākumus, kas sniedz labumu iedzīvotāju veselībai, labklājībai un videi, jo zina vietējo situāciju un kontrolē vairākus instrumentus, piemēram, pilsētplānošanu un izstrādi, infrastruktūru/satiksmes pārvaldību, mājokļu būvniecības atļaujas, apkārtes modernizāciju un ēku adaptīvu atkārtotu izmantošanu, autostāvvietu politiku utt., kas sniedz tām iespēju vadīt un veicināt inovatīvus risinājumus. Tās parasti kontrolē vietējos budžetus un nodarbina personālu, kam būs jāveic jebkādi īstenošanas darbi, tostarp, piemēram, jāizvēlas vai jāpiemēro pasākumi smoga epizožu vai ilgtermiņa gaisa kvalitātes plānu izstrādes un īstenošanas gadījumā.

Daudzās dalībvalstīs pilsētu pašvaldības iestādes vai nu atbild par oficiālu gaisa kvalitātes plānu izstrādi, īstenošanu un novērtēšanu saskaņā ar Direktīvu 2008/50/EK, vai par pilsētu gaisa kvalitātes plāniem, kas saistīti ar oficiāliem reģionālajiem gaisa kvalitātes plāniem saskaņā ar Direktīvu 2008/50/EK. Oficiālu reģionālo gaisa kvalitātes plānu gadījumā pilsētām bieži ir liela nozīme, jo tās parasti ir reģiona lielais ekonomiskais centrs ar iedzīvotāju, satiksmes un rūpniecības koncentrāciju. Neraugoties uz gaisa kvalitātes rīcības plāniem, PM un NO₂ pārsniegšana daudzās vairāku valstu pilsētās joprojām liecina, ka nepieciešami inovatīvi risinājumi un pieejas uzlabojumi: labāk jāizprot, kur un kad var rasties gaisa piesārņojuma problēmas un kā inovatīvi risinājumi var dot savu ieguldījumu risinājumos.

Uzvednes pilsētu pašvaldības iestādēm

Jāuzsver, ka veselīgu dzīvesveidu un pilsētu gaisa kvalitāti var uzlabot, samazinot attiecīgo gaisa piesārņotāju emisijas avotus vai to ierosinātājus. Pilsētas gaisa kvalitāti ietekmē ne tikai pilsētvides avoti (t. i., satiksme, vietējā apkure, slikti izolētas ēkas, rūpniecība), bet arī avoti, kas atrodas ārpus pilsētas. Šo tā sauktā fona gaisa kvalitāti veido/ietekmē emisijas, kas rodas no ārpuspilsētu izmešu avotiem, piemēram, no lauksaimniecības, (iekšzemes) kuģniecības, dabīgiem avotiem un emisijām attālos (pilsētu) apgabalos. Lai pieņemtu lēmumus par to, kuru pilsētvidē esošu avotu ir vairāk ieteicams (izmaksu ziņā efektīvāk) atvieglot, ir vajadzīgi labi dati par fona avotiem (kas nosaka fona koncentrāciju un pilsētas pašas ieguldījumu gaisa piesārņošanā). Turklāt gaisa piesārņojums pilsētvidē nav viendabīgs. Jebkurā pilsētvidē rodas karstpunkti, kas var būt saistīti ar dažādiem avotiem. Augstas izšķirtspējas modelēšana var palīdzēt identificēt šos karstpunktus un sniegt daudz precīzāku un izmaksu ziņā efektīvāku pasākumu iespēju, kas vislabāk atbilst šai mikrovidei.

Nosakot inovatīvus risinājumus, pilsētu pašvaldības iestādes tiek aicinātas ņemt vērā un pamatoties uz gūto pieredzi, kā aprakstīts Eiropas Vides aģentūras ziņojumā par gaisa programmu izpildi 12 pilsētās ([Gaisa programmu izmēģinājums](#), [Eiropas gaisa kvalitāte pilsētās — atkārtota īstenošanas problēmu novērtēšana pilsētās](#)), no projektiem, kas veikti saskaņā ar programmām *LIFE* vai “Apvārsnis 2020” (sk., piemēram, [2015. gada sadzīves atkritumu apsaimniekošanas uzaicinājumu](#) pilsētu atjaunošanai un jaunākos [transversālos pasākumus, kas vērsti uz progresīvām un ilgtspējīgām pilsētām](#)), un vajadzības gadījumā izveidot saikni ar esošajām darbībām, piemēram, apmaiņu saskaņā ar [programmu TAIX Peer-2-Peer](#).

Pārāk stingri nenosakot iesniedzamo projektu veidus, pilsētas tiek aicinātas apsvērt jo īpaši tālāk minētos jautājumus un problēmas.

- Tīra pārvietošanās: novatoriski mobilitātes risinājumi (piem., noteikumi par transportlīdzekļu pieejamību pilsētās (*UVARs*), piemēram, zemas emisijas zonas un/vai maksa par sastrēgumiem), lai samazinātu piepilsētu un citu pilsētas (centra) apkaimju satiksmes ietekmi uz pilsētas gaisa kvalitāti. Pilsētu pašvaldības iestādes varētu izmantot mobilitātes projektu un investīciju rezultātus īpaši piepilsētas satiksmes radītā gaisa piesārņojuma problēmas risināšanai, izmēģinot un uzlabojot inovatīvus risinājumus, lai veicinātu absorbciju, sabiedrības atbalstu un ietekmi uz gaisa piesārņojumu. Galvenais elements būtu sadarbība ar reģionālajām iestādēm un kaimiņu pašvaldībām, jo pārvietošanās bieži notiek ārpus pilsētu robežām un gaisa kvalitātes plāni saskaņā ar Direktīvu 2008/50/EK bieži tiek izstrādāti reģionālā līmenī.

- Tīrs gaiss un klimats: Pilsētu pašvaldības iestādes ir vispiemērotākās, lai palielinātu sinerģiju starp enerģijas/klimata un gaisa kvalitātes pasākumiem vietējā līmenī. Tās varētu, piemēram, pārbaudīt metodes, lai integrētu gaisa kvalitāti savās klimata un enerģētikas stratēģijās, piemēram, Ilgtspējīgas enerģijas un klimata rīcības plānos (*SECAPs*) saskaņā ar Pilsētas mēru paktu, uzlabojot saikni ar gaisa kvalitātes plāniem, kas izstrādāti saskaņā ar apkārtējā gaisa kvalitātes direktīvām. Vajadzības gadījumā ar rezultātiem var dalīties attiecīgajos pilsētas tīklos.
- Tīrs gaiss visiem: veselības stāvokļa dēļ iedzīvotāji var kļūt neaizsargātāki pret gaisa piesārņojumu. Gaisa piesārņojums var vairāk ietekmēt mazāk pārtikušās pilsētas daļas un tādējādi arī to iedzīvotājus. Pilsētu pašvaldības iestādes varētu izmēģināt inovatīvas darbības tādos jautājumos kā pilsētplānošana, mobilitāte, enerģija un informācija, lai samazinātu gaisa piesārņojuma iedarbību uz šādām neaizsargātām grupām, piemēram, koncentrējoties uz mazāk pārtikušām teritorijām ar lielu piesārņojumu un/vai uz teritorijām, kurās ir bērnu aprūpes iestādes un skolas, slimnīcas un/vai veco ļaužu pansionāti.
- Tīra gaisa iedzīvotāju zinātne: indikatīvu gaisa kvalitātes mērījumu izmantošana (piemēram, izmantojot uzticamus zemas cenas sensorus), lai papildinātu oficiālās gaisa kvalitātes uzraudzības stacijas. Pilsētu pašvaldības iestādes vajadzības gadījumā kopā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, kas atbildīgas par gaisa kvalitātes uzraudzību un sabiedrības veselību, varētu pārbaudīt un sasaistīt iedzīvotāju zinātni ar izstrādātiem datu apstrādes rīkiem un kvalificētu iedibinātu gaisa kvalitātes uzraudzības praksi, balstoties uz pieredzi ar saistītiem projektiem ([LIFE sagatavošanas projekts par sensoriem](#); EP izmēģinājuma projekts par sensoriem).
- Tīra gaisa komunikācija: vietējās pašvaldības iestādes bieži bauda lielu politisko uzticību, un tās ir piemērotas, lai palielinātu sabiedrības atbalstu tīra gaisa kvalitātes pasākumiem, piemēram, nodrošinot un demonstrējot pozitīvu ietekmi uz sabiedrību, veselību un labklājību. Projektiem būtu jātestē inovatīvas pieejas, kas ir pienācīgi vērstas uz galvenajiem vietējo iedzīvotāju segmentiem, piemēram, skolām, būvniecības nozari un veselības kopienai, lai vēl vairāk palielinātu iedzīvotāju izpratni un veicinātu pārmaiņas uzvedības un kultūras jomā.
- Tīra gaisa pārvaldība: daudzlīmeņu un daudznodaļu pārvaldības paraugprakse. Efektīva rīcība gaisa kvalitātes jomā ir atkarīga no visiem pārvaldības līmeņiem un katrā atsevišķā līmenī no sadarbības starp dienestiem, kas var ietekmēt gaisa kvalitāti (piemēram, pilsētplānošanas un būvniecības kodeksi, mobilitāte, ceļu uzturēšana, pilsētu zaļās zonas utt.). Projektiem jāizstrādā un jāpārbauda inovatīvas pieejas tīra gaisa politikai dažādos pārvaldības līmeņos, piemēram, vietējā, reģionālā un valsts līmenī, kā arī starp dienestiem.

Tā kā šī ir otrā reize, kad gaisa kvalitātes temats ir iekļauts *UIA* uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus, mēs iesakām pieteikumu iesniedzējiem iepazīties ar tiem projektiem, kas apstiprināti [trešajā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus](#).

3.2 APRITES EKONOMIKA

Tēmu vispārējā definīcija un konteksts

Pāreja uz aprites ekonomiku, kur produktu, materiālu un resursu vērtība ekonomikā tiek saglabāta iespējami ilgāk un atkritumu radīšana tiek samazināta, ir [ES prioritāte](#). Ūdens ir viens no galvenajiem pārejas resursiem, un īpaša uzmanība tiek pievērsta pilsētas ūdens aprites apsaimniekošanai.

Notekūdeņi ir lielākā neizmantoto atkritumu kategorija aprites ekonomikā. Ūdens atkārtota izmantošana (piemēram, pilsētas apūdeņošanai) varētu uzlaboties, atdalot ūdeni no ķīmiskajiem piesārņotājiem. Ūdens un notekūdeņu sistēmas ir ievērojami enerģijas patērētāji Eiropā (saskaņā ar [ENERWATER projektu](#) (H2020) 22 000 notekūdeņu attīrīšanas iekārtu Eiropā izmanto vairāk nekā 1 % no kopējā elektroenerģijas patēriņa ES). Eiropas Komisija 2018. gada februārī pieņēma priekšlikumu pārskatītai dzeramā ūdens direktīvai, lai uzlabotu dzeramā ūdens kvalitāti un nodrošinātu iedzīvotājiem plašāku piekļuvi un informāciju. Tas palīdzēs ES valstīm pārvaldīt dzeramo ūdeni resursefektīvā un ilgtspējīgā veidā, lai samazinātu enerģijas patēriņu un nevajadzīgu ūdens zudumu. Tas arī palīdzēs samazināt plastmasas pudeļu skaitu, jo palielināsies uzticība krāna ūdenim, tiks uzlabota piekļuve dzeramajam ūdenim un veicināta tā lietošana. Saskaņā ar jaunā Eiropas sociālo tiesību pīlāra principiem priekšlikumā ir noteikts pienākums ES valstīm uzlabot droša dzeramā ūdens pieejamību visiem un nodrošināt tam piekļuvi neaizsargātām un atstumtām grupām.

Vienlaikus Eiropas Komisija ir uzsākusi Direktīvas par komunālajiem notekūdeņiem izvērtēšanu ar mērķi noteikt, kas ir izdevies un kādi ir atlikušie galvenie uzdevumi komunālo notekūdeņu savākšanā un attīrīšanā.

Daudzās nozarēs, kas saskaras ar konkrētām problēmām aprites ekonomikas kontekstā, Eiropas Komisija arī veic nozīmīgus soļus attiecībā uz plastmasas pārstrādi. 2018. gada maijā kā daļa no Eiropas plastmasas stratēģijas, kas paredzēta, lai cīnītos pret izšķērdīgiem un kaitīgiem plastmasas atkritumiem, tika ierosināti jauni ES mēroga noteikumi, kas pievēršas 10 vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem, kas visbiežāk sastopami Eiropas pludmalēs un jūrās, kā arī pazaudētiem un pamestiem zvejas rīkiem. Ierosinātie pasākumi veicinās Eiropas pāreju uz aprites ekonomiku, kā arī ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu un ES klimata saistību un rūpniecības politikas mērķu sasniegšanu.

Pilsētu pašvaldības iestāžu nozīme un loma

Pilsētu pašvaldības iestādēm ir vērā ņemama pieredze, kā vispārējas nozīmes pakalpojumu nodrošinot atkritumu pārvaldību. Tāpat pilsētās var veikt pāreju uz ilgtspējīgākiem ražošanas un patēriņa veidiem. Tām ir būtiska loma cīņā pret cieta atkritumu izplatīšanos un to daudzuma samazināšanu vidē, tostarp upēs un visbeidzot jūrā. Ar jauno direktīvu par vienreizlietojamo plastmasu tiks ieviestas jaunas prasības vienreizlietojamo plastmasas izstrādājumu ražotājiem, tostarp pienākums finansēt pasākumus, kas vērsti uz atkritumu samazināšanu. Pilsētas būs pirmās, kas pienācīgi īstenos šīs jaunās prasības.

Pilsētas ļoti bieži ir atbildīgas par ilgtspējīgu, efektīvu un taisnīgu ūdens apsaimniekošanu (tostarp dzeramā ūdens piegādi un notekūdeņu attīrīšanu). Laba tīklu un iekārtu pārvaldība pozitīvi ietekmē uzturēšanas izmaksas un ieguldījumus vietējā līmenī. Turklāt pilsētu pašvaldības iestādes ir tuvu iedzīvotājiem, kad runa ir par pieejamības jautājumiem.

Uzvednes pilsētu pašvaldības iestādēm

Pārāk stingri nenosakot iesniedzamo projektu veidus, pilsētas tiek aicinātas apsvērt jo īpaši tālāk minētos jautājumus un problēmas.

Inovatīvi risinājumi plastmasas un citu piesārņotāju, piemēram, farmaceitisko līdzekļu, samazināšanai komunālo atkritumu un notekūdeņu plūsmās, galveno uzmanību pievēršot:

- vienreizlietojamai plastmasai (kas visbiežāk nonāk okeānos, kā noteikts direktīvā par vienreizlietojamo plastmasu);
- plastmasas atkritumu, mikroplastmasas un citu piesārņotāju savākšanai no notekūdeņu un vētras ūdeņu pārplūdes;
- ar farmācijas produktiem piesārņotu notekūdeņu savākšanas un atsevišķas attīrīšanas veicināšanai tipiskās piesārņojuma vietās.

Inovatīvi risinājumi pilsētas ūdens aprites apsaimniekošanai, tostarp:

- padarīt notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas iekārtas par klimatam neitrālām vai klimatam labvēlīgām — samazināt enerģijas patēriņu/enerģijas ražošanu;
- pilnībā aptvert komunālo notekūdeņu atkārtotas izmantošanas potenciālu;
- labāka ūdens izmantošanas efektivitāte/ūdens patēriņa samazināšana, kā arī ūdens piekļuves un pieejamības uzlabošana mazāk aizsargātām un atstumtām iedzīvotāju grupām.

Tā kā šī ir otrā reize, kad aprites ekonomikas temats ir iekļauts *UIA* uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus, mēs iesakām pieteikumu iesniedzējiem iepazīties ar tiem projektiem, kas apstiprināti [otrajā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus](#).

3.3 KULTŪRA UN KULTŪRAS MANTOJUMS

Tēmu vispārējā definīcija un konteksts

[Kultūra](#) un [kultūras mantojums](#), tostarp kultūras un radošās nozares, ir ļoti svarīgi reģionālās konkurētspējas un sociālās kohēzijas veicināšanai, vienlaikus veidojot pilsētu un reģionu identitātes pamatelementus. Turklāt līdzdalība kultūras norisēs būtiski ietekmē iedzīvotāju dzīves kvalitāti, veicinot viņu labklājību un piederības sajūtu.

Neraugoties uz to, ka kultūra un kultūras mantojums tiek uzskatīti par [svarīgu elementu pilsētu un reģionu attīstības stratēģijās](#), to potenciāls ne vienmēr tiek pilnībā izmantots. Viens no iemesliem ir tradicionālās pieejas saglabāšanās, kad ieguldījumi šajās nozarēs ir vērsti tikai uz atbalstu kultūras ražošanai vai fizisku iejaukšanos mantojuma vietās vai ēkās. Lai gan šie ieguldījumi ir būtiski, lai atbalstītu kultūras vērtību un/vai māksliniecisko izpausmju attīstību un nodotu Eiropas vērtīgo materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu nākamajām paaudzēm, ir ļoti svarīgi veicināt [inovatīvas pieejas](#), pievērsties darbību ilgtspējai, kā arī palielinot sociālos un ekonomiskos ieguvumus teritorijās un kopienās.

Kā vispārīgiem principiem šiem ieguldījumiem jābalstās uz:

- integrētām pieejām, labāk izmantojot kultūras un kultūras mantojuma potenciālu, lai radītu ieguvumus [dažādās politikas jomās](#) (piemēram, pētniecībā, transportā, tūrismā, nodarbinātībā, vidē, uzņēmējdarbībā — kultūra un kultūras mantojums gūst labumu no daudzām ES politikām, programmām un finansējuma, tostarp [“Radošā Eiropa”](#), kā arī [Eiropas struktūrfondi un ieguldījumu fondi](#), [“Apvārsnis 2020”](#), [COSME](#), [“Eiropa pilsoņiem”](#) vai [ES ārējās darbības finanšu instrumenti](#)) un pilsētu intervences kvalitāti;
- cilvēkiem orientētām pieejām, pielāgojot intervences cilvēku un kopienu faktiskajām vajadzībām un piedāvājot viņiem iespēju gūt labumu no kultūras un kultūras mantojuma resursiem, izmantojot [līdzdalības pieeju lēmumu pieņemšanā](#), kopīgu radīšanu un kopīgu īstenošanu;
- atklātiem pārvaldības modeļiem, iesaistot plašu dalībnieku loku publiskajā, bezpeļņas un privātajā sektorā (jo īpaši MVU), ļaujot tiem radīt novatoriskus kultūras un kultūras mantojuma finansēšanas veidus, tiešus vai netiešus ekonomiskus vai sociālus ieguvumus.

Pilsētu pašvaldības iestāžu nozīme un loma

Pilsētas ir uz kultūru balstītu inovāciju laboratorijas. Tām var būt būtiska loma, mērķtiecīgi izmantojot savas stratēģijas, lai iedzīvotāji un kopienas nākotnē varētu gūt labumu no kultūras un kultūras mantojuma resursiem, un darbojoties kā katalizatoram plašam ieinteresēto personu un pašvaldības iestāžu lokam, uz kuru attiecas integrēti ieguldījumi. Pastāv lielāka iespēja, ka panākumus gūs integrēti, konkrētai vietai paredzēti attīstības centieni, kas pielāgoti vietējiem apstākļiem. Piemēram, ir pierādīts, ka stratēģiskā, ilgtermiņa un līdzdalības pieeja kultūrai, kā to prasa [Eiropas kultūras galvaspilsētas](#) etiķete, var sniegt [ilgtspējīgus ieguvumus pilsētām un reģioniem](#).

Šādai integrētai pieejai ir galvenokārt jāatspoguļo vietējo iedzīvotāju vajadzības, lai atvieglotu viņu [piekļuvi kultūrai un līdzdalību tajā](#). “Piekļuves” jēdziens ir vērsts uz to, lai ļautu viņiem izmantot pieejamo kultūras piedāvājumu, arī “atverot durvis” netradicionālai auditorijai, lai viņi varētu baudīt kultūras piedāvājumu vai mantojuma vietas, kurām iepriekš ir bijis grūti piekļūt šķēršļu kopuma dēļ. “Līdzdalības” jēdziens (lēmumu pieņemšanā, radošajos procesos utt.) atzīst iedzīvotājus kā aktīvu sarunas partneri, ar kuru jākonsultējas vai vismaz jāiesaista kultūras piedāvājuma plānošanā un radīšanā.

Lai sniegtu labumu sabiedrībai, pasākumiem un projektiem jābūt pēc iespējas atvērtākiem un iekļaujošākiem, ļaujot visiem iedzīvotājiem un kopienām iesaistīties šajos resursos un gūt no tiem labumu. Diemžēl vietnē [līdzdalība kultūras norisēs ES](#) pieejamie dati liecina, ka daudzu [šķēršļu](#) dēļ daudzi eiropieši nepiedalās kultūras pasākumos un neapmeklē kultūras vietas. [Jauna Eiropas darba kārtība kultūrai](#), ko Eiropas Komisija ierosināja 2018. gada maijā, atzīst, ka pastāv skaidras iespējas palielināt eiropiešu līdzdalību kultūras norisēs. Kultūras pieejamība tika iekļauta arī Eiropas 2018. kultūras mantojuma gada konkrētajos mērķos. Turklāt gada politiskais mantojums, [Eiropas rīcības programma kultūras mantojuma jomā](#), norāda, ka līdzdalības veicināšana kultūras mantojumā joprojām ir problēma, un ierosina vairākus pasākumus, kas īpaši vērsti uz ES pilsētām vai arī ir tām nozīmīgi.

Uzvednes pilsētu pašvaldības iestādēm

Saistībā ar iniciatīvu *Urban Innovative Actions* un ņemot vērā Eiropas Savienības pasākumus šajā sakarā, pilsētu pašvaldības iestādes tiek aicinātas izmēģināt inovatīvus, uz kopienu balstītus risinājumus attiecībā uz pieejamību kultūrai un kultūras mantojumam un līdzdalību tajā, kas var pozitīvi ietekmēt izaugsmi un nodarbinātību, sociālo kohēziju un sociālo integrāciju.

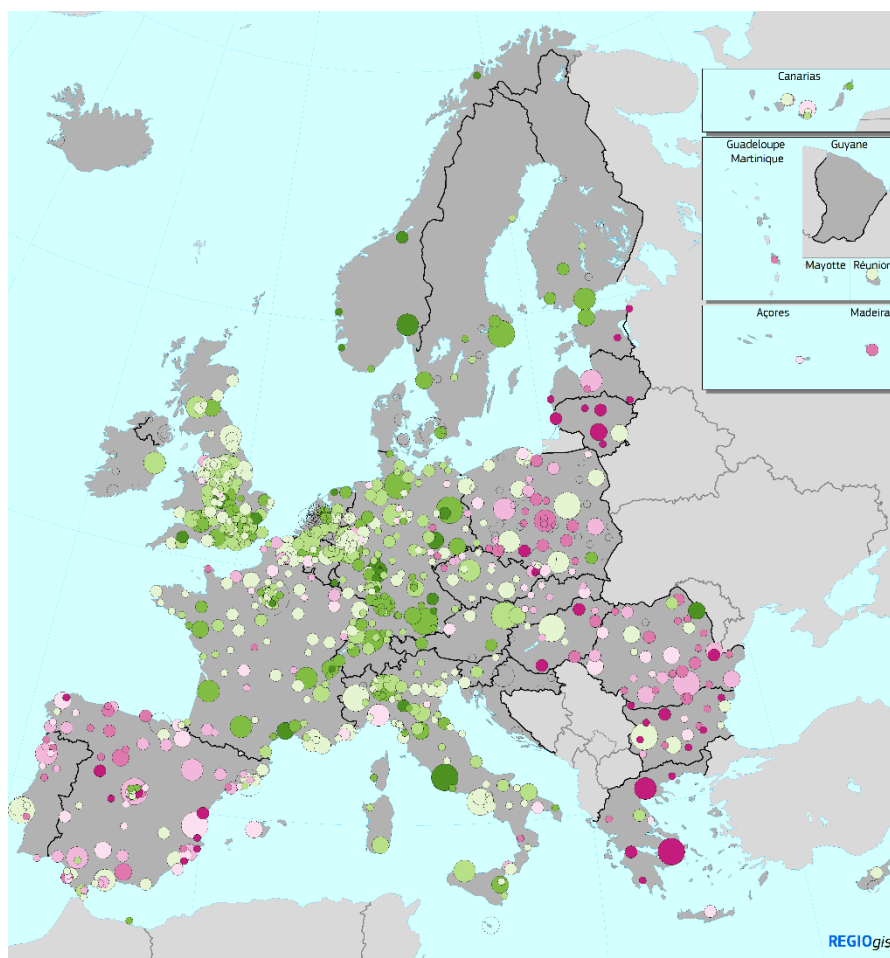
Pārāk stingri nenosakot iesniedzamo projektu veidus, pilsētas tiek aicinātas apsvērt jo īpaši tālāk minētās tēmas un problēmas.

- Sociālās integrācijas un kohēzijas veicināšana, uzlabojot piekļuvi kultūras un atpūtas pakalpojumiem un līdzdalību tajos, jo īpaši kultūras “trešajām vietām” (plaši saprotamas fiziskas vietas, kur cilvēki var savstarpēji sazināties, sākot ar kultūras centriem vai muzejiem un beidzot ar atpūtas centriem, pilsētas dārziem vai publiskajām bibliotēkām).
- Novatorisku līdzdalības vadības un pārvaldības modeļu noteikšana un ieviešana kultūras mantojumam un kultūras vērtībām, piemēram, bet ne tikai, meklējot sinerģiju starp pilsētu politikām un digitālajām humanitārajām zinātnēm, kas var veicināt uz kultūru orientētus pilsētu līdzdalības procesus (piemēram, sk. [Eiropas CrossCult projektu](#)).
- Dabas mantojuma uzlabošana, jo īpaši piepilsētu teritorijās un vēsturiskajos centros, lai radītu kvalitatīvas sabiedriskās telpas, kas uzlabotu pilsētu piederības sajūtu un pielāgojamību.
- Vietējās nodarbinātības veicināšana, izmantojot kultūras un kultūras mantojuma ilgtspējīgus uzņēmējdarbības modeļus, kuru pamatā ir ieinteresēto personu līdzdalība un novatoriskas publiskā un privātā sektora partnerības.
- Novatorisku modeļu izpēte, lai palielinātu sociālo un fizisko labklājību, uzlabojot kultūras un kultūras mantojuma pieejamību un līdzdalību tajā.
- Jaunu stratēģiju noteikšana ilgtspējīgākām tūrisma plūsmām, izmantojot mazo pilsētu/piepilsētu/lauku mantojuma vietu potenciālu.
- Starpkultūru dialoga veicināšana, nodrošinot labāku piekļuvi kultūrai un plašāku līdzdalību tajā.

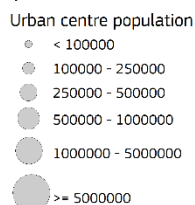
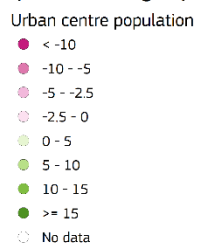
3.4 DEMOGRĀFISKĀS IZMAINAS

Tēmu vispārējā definīcija un konteksts

ES 43 % iedzīvotāju dzīvo NUTS 3 reģionā, kur laika posmā no 2005. līdz 2015. gadam bija vērojams dabisks iedzīvotāju skaita samazinājums. Taču gandrīz trešdaļa ES iedzīvotāju, 31 %, dzīvo reģionā, kur iedzīvotāju skaits samazinājies migrācijas dēļ, t. i., laika posmā no 2005. līdz 2015. gadam ir vairāk to cilvēku, kas atstāj reģionu, nekā cilvēku, kas ierodas reģionā. Lielākie samazinājumi notika reģionos, kur bija gan dabiska iedzīvotāju skaita samazināšanās, gan migrācija prom no šiem reģioniem (sīkāku informāciju skatīt [Septītajā ziņojumā par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju](#)). Gluži pretēji — galvaspilsētu metropoļu reģioni ir piedzīvojuši iedzīvotāju skaita pieaugumu. Pilsētu līmenī pēdējos gadu desmitos daudzās ES pilsētās, kas nav galvaspilsētas, mazās un vidējās pilsētās ir vērojams iedzīvotāju skaita samazinājums, t. i., pilsētu sarukums. Tālāk redzamajā diagrammā ir parādītas iedzīvotāju skaita izmaiņas ES pilsētās, kā noteikts EUROSTAT, laikposmā no 2012. līdz 2017. gadam. Šī parādība kopumā ietekmē ES un jo īpaši Austrumeiropas un Dienvideiropas valstis.

Population change by city, 2012-2017

2013-2018: FI, PT, SK
 2012-2017: BG, CZ, DE, EE, ES, IT, LT, LV, RO, UK
 2011-2017: SE*
 2011-2016: BE, CH, HU, IE, LU, SI
 2009-2014: AT, FR, NL, PL
 2008-2013: NO
 2006-2011: EL*
 different reference periods for some cities
 Sources: Eurostat, DG REGIO

0 500 km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Pilsētu pašvaldības iestāžu nozīme un loma

Pilsētu sarukums rada būtiskas problēmas pilsētu sabiedrībai, plānošanas procesiem un pārvaldības struktūrām. Iedzīvotāju skaita samazināšanās ietekmē gandrīz visas pilsētas dzīves jomas: uzņēmējdarbību un nodarbinātību, mājokļus, sociālo (tostarp skolas) un tehnisko infrastruktūru, pašvaldību finanses, sociālo kohēziju, segregāciju u.c. Sarukums rada neatbilstību starp būvkonstrukciju, pilsētvides un infrastruktūras piedāvājumu un pieprasījumu. Ir grūti vadīt vai pārvaldīt pilsētu sarukumu, jo, ņemot vērā tā radītos apstākļus, pārvaldības pasākumi var kļūt nestabili un sadrumstaloti.

Sarūkošās pilsētas īpaši ietekmē sabiedrības novecošanās, piemēram, sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība, kā arī darba tirgus attīstība, piemēram, aktīvā darbaspēka samazināšanās. Abas šīs sekas spēcīgi ietekmē ilgtspējīgu ekonomikas attīstību. Turklāt viens no iedzīvotāju skaita samazināšanās iemesliem ir piepilsētu un pilsētu izplešanās, kur iedzīvotāji izklīst no galvenās pilsētas uz nomaļākām vietām pilsētu reģionos. Turklāt migrācijas plūsmas no centrālajām, austrumu un dienvidu dalībvalstīm arī veicina pilsētu sarukšanu un iedzīvotāju skaita samazināšanos.

Atzīstot sarukšanu un pielāgojoties ekonomiskajiem un demogrāfiskajiem apstākļiem, pilsētu pašvaldības iestādēm varētu būt iespēja modernizēt vietējo pārvaldību un sabiedriskos pakalpojumus, kā arī reorganizēt sabiedrisko ēku un zemes izmantošanas politiku.

Uzvednes pilsētu pašvaldības iestādēm

Pilsētu pašvaldības iestādes tiek aicinātas izmēģināt inovatīvus risinājumus, lai pielāgotos demogrāfiskajai lejupslīdei, mainītu demogrāfiskās tendences un piesaistītu attiecīgas ekonomiskās aktivitātes un iedzīvotājus ilgtspējīgai pilsētu attīstībai, lai līdzsvarotu demogrāfiskās lejupslīdes sekas. Pārāk stingri nenosakot iesniedzamo projektu veidus, pilsētas tiek aicinātas apsvērt jo īpaši tālāk minētos jautājumus un problēmas.

- Kopienā balstītu sociālo un veselības pakalpojumu pieejamība, darbaspēka līdzdalības stimulēšana, izmantojot bērnu/vecāka gadagājuma cilvēku aprūpes risinājumus, dzīves kvalitātes uzlabošana, tostarp izmantojot līdzdalības metodes, galveno uzmanību pievēršot dzimumu un paaudžu dialogam.
- Pamata sabiedrisko pakalpojumu pieejamība un ilgtspēja.
- Esošās publiskās infrastruktūras un pakalpojumu reorganizācija.
- Zemes izmantošanas un sabiedrisko ēku reorganizācija.
- Sabiedrības attīstība 5.0, piemēram, robotikas un mākslīgā intelekta izmantošana.
- "Sirmgalvju ekonomikas" attīstība.
- Aktīvā darbaspēka stiprināšana, saglabājot un pārkvalificējot vietējo darbaspēku un piesaistot aktīvos darba ņēmējus.
- Vietējās uzņēmējdarbības veicināšana, jo īpaši jauniem iedzīvotājiem.
- Darba tirgus iestāžu, profesionālās izglītības un apmācības iestāžu, kā arī mūžizglītības spēju stiprināšana.

Paralēli lielākām pilsētām uzmanību varētu veltīt arī mazākām un vidēja lieluma pilsētām, kuras sarūk. Ja inovatīviem risinājumiem nepieciešama pilsētu un lauku saskarne vai funkcionālās zonas pieeja, šajā tēmā projekta partnerībā būs iespējams iekļaut vietējās administratīvās vienības, kas definētas kā

lauku teritorijas atbilstoši to urbanizācijas līmenim. Tomēr, kā norādīts šā dokumenta 2.2. iedaļā, “*LAU*, kas ir klasificētas kā lauku teritorijas atbilstoši to urbanizācijas līmenim, nevar norādīt kā *GPPi* (un tāpēc nevar iesniegt projektu priekšlikumus), un to iedzīvotājus nevar ņemt vērā, lai sasniegtu minimālo robežu — 50 000 iedzīvotāju. Iedzīvotāju minimālo robežu nodrošina *GPPi* un — visbeidzot — pārējās *SPPi*, ko Eurostat klasificē kā pašvaldības, pilsētas un/vai priekšpilsētas saskaņā ar to urbanizācijas līmeni.”

Iesniedzot pieteikumu par šo tēmu, pilsētu pašvaldības iestādes sniedz statistiskas datus par iedzīvotāju skaita samazināšanos, kas pamatotu sarūkošo pilsētu statusu. Tāpēc, lūdzu, ņemiet vērā, ka kopējā iedzīvotāju skaita samazināšanās (sarūkošais stāvoklis) ir **būtisks nosacījums**, saskaņā ar šo tēmu iesniedzot piekto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus. Kad šis nosacījums ir pierādīts, pilsētas var iesniegt priekšlikumus, pievēršoties tādiem konkrētiem jautājumiem kā “sirmgalvju ekonomika”, jaunu talantu piesaiste u. c. Jebkurā gadījumā, novērtējot risināmās vietējās problēmas atbilstību, pierādījumi par sarukšanu netiks pārskatīti atbilstības pārbaudes ietvaros, bet gan stratēģiskā novērtējuma laikā. Tāpēc pieteikuma iesniedzējiem tiek lūgts pieteikuma veidlapas **C.1 .1.** iedaļā “**Galvenā(-ās) problēma(-as), kas jārisina**” sniegt savu attaisnojumu/pamatojumu iedzīvotāju skaita samazinājumam.

4 Finansējuma princips

Kopējo izmaksu princips

Iniciatīva *UIA* ievēro “kopējo izmaksu” principu. Projektu līdzfinansē ERAF, nepārsniedzot 80 % no attaisnotajām izmaksām. Katram partnerim, kas saņem ERAF līdzekļus, ir jānodrošina publiskā vai privātā sektora ieguldījums budžetā (vismaz 20 % apmērā) no saviem līdzekļiem vai citiem avotiem. Partneru ieguldījums var būt naudā un/vai natūrā. Jāņem vērā, ka neapmaksāts brīvprātīgais darbs nav atbilstīgs saskaņā ar *UIA* atbilstības noteikumiem, bet darbinieki, kas saņem atlīdzību, tiek uzskatīti par ieguldījumu naudā.

ERAF maksājumi

UIA maksājumu shēmas pamatā galvenokārt ir ERAF avansa maksājumu princips⁸ un arī faktisko izmaksu atlīdzināšanas princips (tostarp vienotās likmes).⁹

---

⁸ Kā noteikts deleģēšanas līgumā, kas 2015. gadā noslēgts starp Eiropas Komisiju un *Odefransas* reģionu (bijušo Padekalē reģionu).

⁹ Turpat.

- Pirmo ERAF avansa maksājumu, kas atbilst 50 % no ERAF subsīdijas, galvenā pilsētas pašvaldības iestāde saņem 90 dienu laikā pēc Subsīdiju līguma (un vajadzības gadījumā arī partnerības nolīguma) parakstīšanas. Šajā pirmajā avansa maksājumā ietilpst arī vienreizējs maksājums sagatavošanās izmaksu segšanai (nepārsniedzot EUR 16 000 no ERAF līdzekļiem).
- Otro ERAF avansa maksājumu, kas atbilst 30 % no ERAF subsīdijas, galvenā pilsētas pašvaldības iestāde saņem pēc tam, kad ir iesniegts un apstiprināts starpposma progresu ziņojums, kurā ietverta projekta izdevumu revīzija, ko veicis pirmā līmeņa revidents. Ziņojumā norādītajiem izdevumiem jābūt vismaz 70 % no priekšfinansējuma pirmās iemaksas (atbilst 35 % no kopējā projekta budžeta).
- Trešais ERAF maksājums, kas atbilst 20 % no ERAF subsīdijas (mīnus vienreizējais maksājums, kas paredzēts projekta slēgšanai un zināšanu nodošanai), galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei tiek veikts pēc tam, kad ir iesniegts un apstiprināts galīgais progresu ziņojums. Šajā ziņojumā, kuru iesniedz ne vēlāk kā 3 mēnešus pēc projekta beigu datuma, ir ietverta projekta galīgo izdevumu revīzija, ko veicis pirmā līmeņa revidents. Svarīgi ir ņemt vērā, ka trešā maksājuma pamatā vairs nav avansa maksājuma princips, bet faktiski izmaksu atlīdzināšanas princips. Tāpēc projekta partneriem projekta īstenošanas pēdējā posmā ir iepriekš jāfinansē savi izdevumi.
- Noslēguma maksājums galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei tiek veikts pēc tam, kad ir iesniegts un apstiprināts gala kvalitātes ziņojums (to iesniedz ne vēlāk kā vienu gadu pēc projekta beigu datuma). Maksājuma summa nepārsniedz EUR 12 000 no ERAF līdzekļiem un ietver projekta slēgšanas posmu un zināšanu nodošanu.

5 Projekta izstrāde un attīstība

5.1 Partnerība iniciatīvā *Urban Innovative Actions*

Pieteikuma veidlapu *UIA* uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā var iesniegt tikai atbilstīgās pilsētas pašvaldības iestādes, kas definētas Deleģētā akta 2. pantā.

Tomēr iniciatīvā *UIA* satvarā ir paredzēts, ka pilsētas pašvaldības iestādes izveido spēcīgu vietējo partnerību ar atbilstošiem papildu partneriem. Visiem partneriem jābūt no ES. *UIA* projektā partnerība var ietvert *GPPI*, *SPPi* un piegādes partnerus. Plašākas ieinteresēto personu grupas nav daļa no partnerības, taču arī tām jābūt iesaistītām projektā.

- **Galvenā pilsētas pašvaldības iestāde (*GPPI*):** iniciatīvā *UIA* funkcijas nodrošina pilsētas pašvaldības iestāde, kas ir atbildīga par vispārējo visa projekta īstenošanu un vadību. *GPPI* noslēdz Subsīdiju līgumu ar pilnvaroto vienību un saņem ERAF līdzekļus, kas ir jāsadala ar

citiem partneriem (*SPPi* un/vai piegādes partneriem) atbilstīgi to konkrētajai lomai un pienākumiem (un saistītajam budžetam). Organizētu aglomerāciju gadījumā iestāde, tostarp visas citas aglomerācijā iesaistītās pilsētas pašvaldības iestādes, *UIA* projekta satvarā tiek uzskatīta par pilsētas pašvaldības iestādi un norādīta kā galvenā pilsētas pašvaldības iestāde.

- **Saistītās pilsētas pašvaldības iestādes (*SPPi*):** Visas pilsētas pašvaldības iestāžu asociācijas (pilsētas pašvaldības iestāžu, teritoriālo paktu, attīstības apgabalu un tamlīdzīgas valsts/reģionālās asociācijas), kurām ir vai nav organizētas aglomerācijas juridiskā statusa, kā arī atsevišķas pilsētas pašvaldības iestādes, kurām nav oficiāli noslēgti sadarbības līgumi, bet kuras vēlas iesniegt pieteikumu iniciatīvas *UIA* satvarā, pieteikuma veidlapā norāda vienu *LAU* kā *GPPi* un pārējās *LAU* kā *SPPi*. *SPPi* ir atbildīgas par konkrētu darbību izpildi un saistīto nodevumu/iznākuma izstrādi. *SPPi* saņem daļu no projekta budžeta un atskaitās par izmaksām, kas radušās saistībā ar darbību izpildes nodrošināšanu. Pieteikuma veidlapā jāsniedz sīkāka informācija par *SPPi* (tostarp juridiskais statuss, pieredze un kompetences, kontaktpersonas utt.).
- **Piegādes partneri (*Delivery Partners — DPs*):** institūcijas, aģentūras, organizācijas, privātā sektora partneri un asociācijas, kam ir aktīva loma projekta īstenošanā. Pilsētas pašvaldības iestādēm piegādes partneri jāizvēlas, ievērojot pārredzamības un vienlīdzīgas attieksmes principus. Tie ir atbildīgi par konkrētu darbību izpildi un saistīto nodevumu/iznākuma izstrādi. Jāpiebilst, ka piedalīties projektā oficiālo partneru statusā ir tiesīgas tikai organizācijas, kurām ir juridiskas personas statuss. Piedalīties projektā oficiālo partneru statusā nav tiesīgi konsultējošie uzņēmumi, kuru galvenais mērķis ir Eiropas projektu izstrāde un vadība.
- Projekta izstrādē un īstenošanā būtu jāiesaista arī **plašāka ieinteresēto personu grupa**. Grupā var būt ietvertas institūcijas, aģentūras, organizācijas un asociācijas. Tām netiek piešķirta konkrēta loma (un tāpēc tām īstenošanai nav atvēlēts budžets), bet tās tiek uzskatītas par būtiskām, lai nodrošinātu vienmērīgu un efektīvu projekta īstenošanu, kā arī dalītas īpašumtiesības uz projektu.

Sīkāka informācija par pilsētas pašvaldības iestādes (*SPPi*, ja tādas ir) un piegādes partneru lomām un pienākumiem ir sniegta *UIA* pamatnostādņu 2.1. sadaļā.

5.2 Projekta darbības

UIA projektu satvarā darbības tiek organizētas, pamatojoties uz darba paketēm (DP), un atbalsta vienu vai vairākus ERAF tematiskos mērķus un ar tiem saistītās investīciju prioritātes, kā noteikts KNR 9. panta pirmajā daļā¹⁰ ES struktūrfondiem un investīciju fondiem (ESIF) un ERAF 5. pantā.

Šim nolūkam ir jāizmanto dažādi tālāk minētie DP veidi.

- Sagatavošanas DP
- Projekta pārvaldības DP
- Saziņas DP
- Īstenošanas DP
- Ieguldījumu DP

Izņemot ieguldījumu darba paketi, visas pārējās DP *UIA* projekta pieteikumos ir obligātas.

Turklāt katram projektam ir jānodrošina *UIA* eksperta atbalsts. Tālāk minēti eksperta pienākumi.

- Pastāvīgi sniegt ieteikumus un norādījumus par darbības būtību, it īpaši attiecībā uz novatorisko saturu
- Sniegt palīdzību dokumentācijas un iznākuma izstrādē, lai uzkrātu un izplatītu gūto pieredzi, labāko praksi utt. plašākai auditorijai
- Nodrošināt darbību pareizu izpildi saskaņā ar pieņemto priekšlikumu

UIA ekspertu piesaistes izmaksas (arī ceļa un izmitināšanas izmaksas) jāsedz no iniciatīvas *UIA* līdzekļiem, tāpēc tās neiekļauj projektu budžetos.

Sīkāka informācija par *UIA* projekta darba plāna struktūru, kā arī par *UIA* ekspertu lomu un uzdevumiem ir sniegta *UIA* pamatnostādnēs.

5.3 Budžeta pozīcijas un attaisnotie izdevumi

Visi ar *UIA* projektu īstenošanu saistītie izdevumi ir attaisnojami atbilstoši *UIA* pamatnostādnēm (skatiet 4.2. sadaļu) un ir iekļauti tālāk minētajās atbilstīgajās budžeta pozīcijās.

- Personāls

---

¹⁰ Kopīgo noteikumu regula (ES) Nr. 1303/2013:
<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=celex:32013R1303>.

- Birojs un administrācija
- Ceļošana un viesnīcas
- Ārējās zināšanas un pakalpojumi
- Aprīkojums
- Infrastruktūra un būvniecības darbi

5.4 **Papildu apsvērumi: publiskais iepirkums, revīzija un valsts atbalsts**

Projekta partneri, kas saskaņā ar attiecīgās valsts iepirkuma tiesību aktiem atbilst līgumslēdzējas iestādes definīcijai, ievēro piemērojamos publiskā iepirkuma noteikumus.

Projektā deklarēto izdevumu revīziju veic pirmā līmeņa revidents (First Level Controller — *FLC*). Neatkarīgā *FLC* atzinums attiecas uz deklarēto izdevumu likumību un pareizību, produktu un pakalpojumu nodrošināšanu, deklarēto izdevumu pamatojumu un izdevumu un darbību atbilstību Savienības un valstu noteikumiem. Tā kā *FLC* tiek tieši nozīmēts un apmaksāts no iniciatīvas *UIA* budžeta, projekta partnerība, izstrādājot projekta budžetu, neparedz nekādas kontroles (revīzijas) izmaksas.

Lai saglabātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem uzņēmumiem, kuri darbojas iekšējā tirgū, apstiprinātie projekti ir jāizstrādā saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, kas ļauj nodrošināt valsts izdevumu efektivitāti un novērst tādus tirgus kropļojumus kā privātā finansējuma izstumšana, neefektīvu tirgus struktūru radīšana vai neefektīvu uzņēmumu saglabāšana.¹¹ Jāpievērš uzmanība tam, lai nodrošinātu, ka *Urban Innovative Actions* finansējums nekropļo konkurenci, kā arī nerada iejaukšanos tirgū bez pietiekama iemesla.

Konkrētāk, *UIA* ir centralizēti pārvaldīts ES instruments, ko īsteno ar netiešas pārvaldības palīdzību, izmantojot pilnvaroto vienību — Odefransas reģionu. Eiropas Komisija finansē ERAF *Urban Innovative Action* (līdz 80 % no projekta izmaksām), kas nav uzskatāmi par dalībvalstu kontrolē esošiem resursiem un uz tiem neattiecas tiesību akti par valsts atbalstu. Pārējo daļu (vismaz 20 % no projekta izmaksām) var segt no privātā vai publiskā sektora iemaksām. Ja šādas iemaksas tiek veiktas no privātiem avotiem, uz tām neattiecas tiesību akti par valsts atbalstu. Ja iemaksas tiek veiktas no publiskiem avotiem un ja projekta darbības nav saimnieciskas, šādu darbību finansēšana nav valsts atbalsts. Tomēr, ja

---

¹¹ Lai saņemtu sīkākus norādījumus par valsts atbalsta jēdzienu, skatiet Komisijas paziņojumu par valsts atbalsta jēdzienu, kas aprakstīts LESD 107. panta 1. punktā (NOA). Publicēts šeit: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=LV](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=LV).

dalībvalsts valsts līdzekļi tiek ieguldīti projektos, kas ietver “saimnieciskas darbības”, proti, piedāvā tirgū preces un pakalpojumus, tad šādi projekti ir jāizstrādā tā, lai visas valsts iemaksas atbilstu valsts atbalsta noteikumiem visos līmeņos, kas ir projekta vai iekārtas īpašnieks, būvētājs un/vai operators. Šādos gadījumos valsts finansējums jānodrošina, ievērojot *De minimis* regulas prasības vai nosacījumus, kas izklāstīti Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā (*GBER*), vai VTNP Lēmumu par vispārējo ekonomisko interešu pakalpojumiem.

Sīkāka informācija par publisko iepirkumu un valsts atbalstu ir sniegta *UIA* pamatnostādņēs.

6 Pieteikuma iesniegšanas process

Pieteikuma pakotnē piektajam uzaicinājumam iesniegt priekšlikumus iniciatīvai *UIA* tiek ietverti tālāk minētie dokumenti.

- Šis darba uzdevums, kas pieejams visās ES valodās. Tomēr neatbilstības gadījumā, lūdzu, ņemiet vērā, ka noteicošā ir angļu valodas versija.
- Elektronisko datu apmaiņas platformas (*Electronic Exchange Platform — EEP*) tehniskās pamatnostādnes
- Sīki norādījumi pieteikuma veidlapas aizpildīšanai *EEP* sistēmā pieejami tiešsaistē visās ES valodās. Tomēr neatbilstības gadījumā, lūdzu, ņemiet vērā, ka noteicošā ir angļu valodas versija.

Kā noderīgs rīks pieteikuma sagatavošanas procesā ir pievienota arī pieteikuma veidlapas darba versija un apstiprinājuma lapa (Word dokuments pieejams tikai angļu valodā).

Turklāt kā izsmeļošs informācijas avots par iniciatīvas vispārīgajiem noteikumiem ir izmantojamas *UIA* pamatnostādnes (pieejamas tikai angļu valodā).

Visa dokumentācija atrodama *UIA* tīmekļa vietnē, kur vienā lapā apkopota visa būtiskā informācija.

Pieteikuma process ir pilnībā bezpapīra, jo tiek izmantota *UIA* [elektroniskā datu apmaiņas platforma](#) (*Electronic Exchange Platform — EEP*). **Pieteikums tiek veidots no pieteikuma veidlapas un ieskenētas, parakstītas apstiprinājuma lapas.** Var augšupielādēt arī pielikumu un pievienot to pieteikuma veidlapai. Tā var būt karte, kas attēlo intervences teritoriju, grafiks, infografika un tamlīdzīgi. Pievienojamā faila veids un lielums ir norādīts *EEP* pamatnostādņēs.

Pretendenti stingri ieteicams aizpildīt pieteikuma veidlapu skaidrā angļu valodā, lai gan to var iesniegt arī jebkurā no oficiālajām ES valodām.

Jāpiebilst, ka iesniegto pieteikuma veidlapu stratēģiskā un operatīvā novērtēšana tiks veikta, pamatojoties uz to versiju angļu valodā (citā valodā iesniegta pieteikuma veidlapa tiks iztulkota angļu valodā, izmantojot PS nolīgta ārpakalpojumu sniedzēja pakalpojumus). PS negarantē tulkojuma kvalitāti, un ar to saistītais risks var ietekmēt pieteikuma iesniedzēju. Turklāt Subsīdiu līgumam, visai dokumentācijai saistībā ar projekta vadību, oficiālajiem ziņojumiem, galvenajiem nodevumiem un visai saziņai ar pilnvaroto vienību un PS jānotiek angļu valodā.

Galīgais pieteikuma veidlapas un apstiprinājuma lapas iesniegšanas termiņš ir 12.12.2019. plkst. 14.00 CET.

7 Atlases process

Katrs iesniegtais pieteikums nonāk atlases procesā, kas ir organizēts tālāk minētajos posmos.

1. Atbilstības pārbaude
2. Stratēģiskais novērtējums
3. Operatīvais novērtējums

7.1 Atbilstības pārbaude

Pēc uzaicinājuma slēgšanas PS veic visu saņemto pieteikuma veidlapu atbilstības pārbaudi. Tālāk uzskaitīti atbilstības pārbaudes mērķi.

- Novērtēt saņemto pieteikuma veidlapu un to pielikumu atbilstību oficiālajiem atbilstības kritērijiem
- Novērtēt neatbilstīgo pieteikumu tālāku novērtēšanu
- Nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visiem priekšlikumiem, kas tiks atlasīti finansēšanai

Tālāk uzskaitīti *UIA* atbilstības kritēriji.

1. Pieteikuma veidlapa ir iesniegta elektroniski, izmantojot *EEP*, pirms termiņa, kas norādīts šī uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus darba uzdevumā.
2. Pieteikuma veidlapa ir pilnībā aizpildīta (ieskaitot visas obligātās DP).
3. Pieteikuma iesniedzējs ir pilsētas pašvaldības iestāde vietējā administratīvajā vienībā (*LAU*), kas atbilstoši urbanizācijas līmenim ir definēta kā pašvaldība, pilsēta vai priekšpilsēta, kurā ir vismaz 50 000 iedzīvotāju.

VAI

Pieteikuma iesniedzējs ir pilsētas pašvaldības iestāžu asociācija vai grupa ar organizētas aglomerācijas juridisko statusu, kura ietver *LAU*, ja lielākā daļa iedzīvotāju (vairāk kā 50 %) dzīvo *LAU*, kas atbilstoši urbanizācijas līmenim ir definētas kā pašvaldība, pilsēta vai priekšpilsēta, kurā kopā ir 50 000 iedzīvotāju.

VAI

Pieteikuma iesniedzējs ir pilsētas pašvaldības iestāžu asociācija vai grupa bez organizētas aglomerācijas juridiskā statusa, ja visas iesaistītās pilsētas pašvaldības iestādes (galvenā pilsētas pašvaldības iestāde un saistītās pilsētas pašvaldības iestādes) ir *LAU*, kas atbilstoši urbanizācijas līmenim ir definētas kā pašvaldība, pilsēta vai priekšpilsēta, un ja kopējais iedzīvotāju skaits (galvenā pilsētas pašvaldības iestāde plus saistītās pilsētas pašvaldības iestādes) ir vismaz 50 000 iedzīvotāju.

4. Ja asociācijai vai grupai nav organizētas aglomerācijas juridiskā statusa, pieteikuma veidlapā tiek norādīta galvenā pilsētas pašvaldības iestāde un saistītās pilsētas pašvaldības iestādes.
5. Tikai šim uzaicinājumam iesniegt priekšlikumus un tikai priekšlikumiem, kas attiecas uz tematu "Demogrāfiskās izmaiņas", lauku *LAU*, ja tādas ir, tiek uzskaitītas kā saistītās pilsētas pašvaldības iestādes. Šajā gadījumā minimālo 50 000 iedzīvotāju robežu sasniedz visas *LAU* (galvenā un saistītās pilsētas pašvaldību iestādes), kas klasificētas kā pašvaldības, pilsētas un/vai priekšpilsētas.
6. Tiek ievēroti termiņi: projekta beigu datums atbilst uzaicinājumā un iniciatīvā noteiktajām prasībām.
7. Tiek ievērotas prasības attiecībā uz maksimālo budžetu, kā arī līdzfinansējuma princips.
8. Visi iesaistītie partneri (galvenā pilsētas pašvaldības iestāde un saistītās pilsētas pašvaldības iestādes) ir no ES dalībvalstīm.
9. Pieteikuma iesniedzējas pilsētas pašvaldības iestādes (galvenās pilsētas pašvaldības iestādes un/vai saistītās pilsētas pašvaldības iestādes) ir iesaistītas tikai vienā projekta priekšlikumā viena un tā paša uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā.
10. Pieteikuma iesniedzējas pilsētas pašvaldības iestādes (galvenās pilsētas pašvaldības iestādes un/vai saistītās pilsētas pašvaldības iestādes) nav atlasītas un saņēmušas finansējumu par šo pašu tēmu saskaņā ar kādu no iepriekšējiem *UIA* uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus.
11. Apstiprinājuma lapa, kuru pienācīgi parakstījis (galvenās) pilsētas pašvaldības iestādes juridiskais pārstāvis, ir augšupielādēta *EEP* sistēmā.

Ja netiek ievērotas visas iepriekš noteiktās prasības, pieteikums tiek uzskatīts par neatbilstīgu un vērtēšana netiek turpināta. Lēmums (vai novērtēšana tiks turpināta) pieteikuma iesniedzējiem tiek paziņots atbilstības pārbaudes beigās.

7.2 Stratēģiskais novērtējums

Ārējo ekspertu grupa veic par atbilstīgiem un pieņemamiem atzīto pieteikumu stratēģisko novērtējumu. Stratēģiskais novērtējums veido 80 % no kopējā projekta novērtējumā piešķirtās nozīmes, un tas tiek veidots no tālāk minētajiem kritērijiem.

- Novatorisms (40 % no nozīmes) — cik lielā mērā pieteikuma iesniedzējs spēj pierādīt, ka projekta priekšlikums ir jauns (nav ticis iepriekš pārbaudīts un īstenots attiecīgajā pilsētas teritorijā un citviet ES) un tajā ir skaidri redzams vērtības pievienošanas potenciāls.
- Partnerība (15 % no nozīmes) — cik lielā mērā galveno ieinteresēto personu (saistīto pilsētas pašvaldības iestāžu, ja tādas ir, piegādes partneru un plašāku ieinteresēto personu grupu) iesaistīšana ir svarīga attiecīgā projekta īstenošanā.
- Izmērāmība (15 % no nozīmes) — cik lielā mērā projekts sniegtu izmēramus rezultātus.
- Pārnesamība un izvēršana (10 % no nozīmes) — cik lielā mērā projekts būtu pārnesams uz citām pilsētām visā Eiropā. Cik lielā mērā projekts sniedz skaidru paskaidrojumu par to, kā darbība tiks izvērsta, ja tā būs veiksmīga.

Paredzamie indikatīvie novērtēšanas jautājumi par katru kritēriju ir sniegti *UIA* pamatnostādņu 3.2.2. sadaļā.

Ārējo ekspertu grupa novērtē arī to, vai projekti veicina ESI fondu un vienotā stratēģiskā satvara tematisko mērķu īstenošanu, kā noteikts KNR 9. panta pirmajā daļā, un vai tie piedāvā integrētus risinājumus identificētajām problēmām un atbilst ilgtspējīgas pilsētu attīstības principiem. Ja minētie nosacījumi netiek izpildīti, EK un pilnvarotā vienība var nolemt projektu neatlasīt ieguldījuma trūkuma dēļ.

Stratēģiskā novērtējuma rezultātā ārējo ekspertu grupa izstrādā pieteikumu novērtējumu un sarindo tos. Vienojoties ar EK, pieteikumiem, kuru rezultāts pārsniedz noteiktu robežu, tiek veikts operatīvais novērtējums. Lēmums (vai novērtēšana tiks turpināta) pieteikuma iesniedzējiem tiek paziņots stratēģiskā novērtējuma procesa beigās.

7.3 Operatīvais novērtējums

Operatīvo novērtējumu veic PS, un šis novērtējums veido 20 % no kopējā projekta novērtējumā piešķirtās nozīmes. Operatīvā novērtējuma galvenais mērķis ir novērtēt priekšlikuma kvalitāti (tostarp projekta pamatojumu, darba plāna lietojamību, konsekveni un saskaņotību, piedāvāto pārvaldības struktūru kvalitāti, budžeta saskaņotību un proporcionalitāti, piedāvāto saziņas darbību kvalitāti).

Paredzami indikatīvie novērtēšanas jautājumi par kvalitātes kritēriju ir sniegti *UIA* pamatnostādņu 3.2.3. sadaļā.

Pēc operatīvā novērtējuma atlases komiteja, kurā darbojas pilnvarotā vienība un EK, satiekas, lai veiktu galīgo atlasī. EK panāk galīgo vienošanos par to, kuri projekti tiek atlasīti. Pieteikuma iesniedzējiem lēmums tiek paziņots operatīvā novērtējuma procesa beigās.

7.4 Novērtējuma punktu skaitīšanas sistēma

Katram vērtētajam kritērijam tiek piešķirts punktu skaits diapazonā no 1 līdz 5, attiecīgi iegūstot projekta vidējo punktu skaitu.

Sīkāka informācija par novērtējuma punktu skaitīšanas sistēmu ir sniegta *UIA* pamatnostādņu 3.2.4. sadaļā.

Punktu skaitīšanas sistēmu piemēro, ņemot vērā ne tikai katra projekta priekšlikuma konkrēto ieguldījumu, bet arī konkurences procesa garu, izvērtējot to salīdzinājumā ar citiem projektu priekšlikumiem, kas iesniegti šī paša uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā. Minētā iemesla dēļ projektu priekšlikumu pieteikumu iesniedzēji, kas netiks atlasīti operatīvajam novērtējumam vai galīgi apstiprināti, nesaņems punktus, bet tikai detalizētus komentārus par katru novērtēto kritēriju.

8 Kā iegūt palīdzību

PS darbinieki ir gatavi palīdzēt pieteikuma iesniedzējiem jebkādos tehniskos jautājumos, kas var rasties, atbildot uz uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus. Kontakthinformācija ir sniegta *UIA* tīmekļa vietnē. Turklāt:

- PS organizēs vairākus seminārus pieteikumu iesniedzējiem dažādās pilsētās visā Eiropā. Pieteikumu iesniedzējiem paredzēto semināru datumi un norises vietas ir norādītas *UIA*

tīmekļa vietnes sadaļā “Notikumi”. Šo semināru laikā dalībniekiem būs iespēja rezervēt divpusējas tikšanās ar PS biedriem un/vai EK pārstāvjiem, lai pārrunātu savu projekta ideju.

- *UIA* tīmekļa vietnē ir publicēti tīmekļa semināri par konkrētiem projekta izstrādes un iesniegšanas aspektiem.
- Tiks rīkotas tiešsaistes jautājumu un atbilžu sesijas un divpusējas apspriedes. Plašāka informācija tiks sniegta *UIA* tīmekļa vietnē.

9 Galvenie datumi

- 16.09.2019. — piektā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus uzsākšana
- 10.2019.–12.2019. — pieteikumu iesniedzējiem paredzētie semināri un tiešsaistes apspriešana
- 12.12.2019. — pieteikuma veidlapu iesniegšanas termiņš
- 06.2020. — galīgā lēmuma par projektu apstiprināšanu indikatīvais termiņš
- 01.07.2020. — oficiālais visu apstiprināto projektu sākuma datums

Ceram, ka drīzumā varēsim iepazīties ar jūsu projektu priekšlikumiem!